

89500/

อภิธานนาการจาก
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยพายัพ
อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50000

นโยบายของรัฐบาลไทยต่อการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลง
ในด้านเศรษฐกิจและสังคมของชาวจีนอพยพ (อดีตทหารจีนคณะชาติ)
ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย และแม่ฮ่องสอน ตั้งแต่ พ.ศ. 2527-2542

The Policy of Thai Government Affecting the Development and Change in the
Economy and Society of Chinese Immigrants (The Ex-Nationalist Chinese Troops)
in Chiang Mai, Chiang Rai and Mae Hong Son Provinces Since 1984-1999

กฤษณา เจริญวงศ์

รายงานวิจัยฉบับที่ 173

พ.ศ. 2545

มหาวิทยาลัยพายัพ

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่องนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยพายัพ ประจำปีการศึกษา 2543
จึงขอขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ในการศึกษาเอกสารได้รับความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากกองกำลังนเรศวร กองทัพภาคที่ 3
สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา จังหวัดเชียงใหม่

หน่วยงานดังกล่าวนอกจากได้เอื้อเฟื้อด้านเอกสารแล้ว เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานดังกล่าวได้ให้
การต้อนรับและร่วมแสดงความคิดเห็นในประเด็นปัญหาต่างๆ เป็นอย่างดี ข้อมูลที่ได้จากการ
สัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการทำให้เกิดความหลากหลายของข้อมูลและแนวความคิดเห็นต่างๆ ที่มี
คุณค่าต่องานวิจัยนี้เป็นอย่างยิ่ง

ความเอื้อเฟื้อและความมีน้ำใจที่ได้รับจากรายกรชาวจีนอพยพในเขตพื้นที่ต่างๆ ทั้ง 3 จังหวัด
ที่ทำการศึกษา ตลอดจนการให้ข้อมูลและการแสดงความคิดเห็นร่วมกันหลายๆ ครั้งในหมู่บ้านต่างๆ
ของชุมชนชาวจีนอพยพช่วยให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ได้ ผู้วิจัยขอขอบคุณมา
 ณ ที่นี้ด้วย

เพื่อนอาจารย์ซึ่งมีส่วนช่วยอย่างมากในการอำนวยความสะดวก การประสานงานต่างๆ
โดยเฉพาะการเป็นกำลังใจเพื่อให้งานวิจัยเรื่องนี้เป็นรูปเล่มออกมาได้คือ อาจารย์ฐานิศ บุตรเพชรรัตน์
แห่งสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยพายัพ ผู้วิจัยมีความซาบซึ้งในน้ำใจอันงดงามอยู่เสมอ

นอกจากนั้นผู้วิจัยต้องขอภัยและขอได้รับความขอบคุณจากผู้วิจัยที่ไม่สามารถกล่าวนาม
ทุกท่านในที่นี้ได้ทั้งหมดสำหรับผู้มีส่วนช่วยให้งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จออกมาเป็นรูปเล่มได้ แต่ที่ผู้วิจัย
ไม่อาจลืมได้ คือ ดร.สุจิตรา ประบุรพิทักษ์ ผศ. จินตนา มัชฌมบุรุษ ผศ. ชุติทธิ์ ชูชาติ และ รศ. สนิท
สัตโยภาส ที่ได้ให้เกียรติสละเวลาให้แก่ผู้วิจัยโดยได้กรุณาช่วยอ่านงานวิจัยฉบับร่างพร้อมทั้งให้
ข้อเสนอแนะอันมีค่าที่เป็นประโยชน์เพื่อให้งานวิจัยฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยต้อง
ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้ด้วย

ในท้ายที่สุดต้องขอขอบคุณผู้ช่วยนักวิจัยและผู้ช่วยพิมพ์งานวิจัยเล่มนี้จนออกมาเป็นรูปเล่ม
ที่สมบูรณ์ คือ คุณผานิต สว่างจิตต์ และ คุณอังคณา ยะประคิษฐ์ ไว้ ณ ที่นี้ด้วย

กฤษณา เจริญวงศ์

ตุลาคม 2545

1. ประเทศ ไทย
2. หมายเลขงานวิจัย 173
3. ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย) นโยบายของรัฐบาลไทยที่มีผลต่อพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจและสังคมของราษฎรชาวจีนอพยพ (อดีตทหารจีนคณะชาติ) ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย และ แม่ฮ่องสอน ตั้งแต่ พ.ศ. 2527 – 2542
4. ชื่อเรื่อง (ภาษาอังกฤษ) The Policy of Thai Government Affecting the Development and Change in the Economy and Society of Chinese Immigrants (The Ex-Nationalist Chinese Troops) in Chiang Mai, Chiang Rai and Mae Hong Son Provinces Since 1984-1999
5. ผู้เขียน นางกฤษณา เจริญวงศ์
6. หน่วยงาน ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์
7. ประเภทเอกสาร รายงานการวิจัย
8. รายละเอียดของงานพิมพ์ รายงานวิจัยขนาด 110 หน้า
9. วันที่พิมพ์ ตุลาคม 2545
10. ภาษา ไทย
11. หน่วยงานที่ให้ทุน มหาวิทยาลัยพายัพ
12. คำหลัก ทหารจีนคณะชาติ กองทัพก๊กมินตั๋ง

บทคัดย่อ

ก. ขอบเขตของงานวิจัย

นโยบายของรัฐบาลไทยที่มีผลต่อพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจ และสังคมของราษฎรชาวจีนอพยพในเขตจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย และแม่ฮ่องสอน (พ.ศ. 2527 – 2542) โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อนำเอาผลจากการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของชาวจีนอพยพที่เกิดจากการดำเนินนโยบายของรัฐบาล พร้อมทั้งปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้น นำไปดำเนินการเพื่อการปรับนโยบายและทิศทางในการดำเนินการพัฒนาต่อชุมชนชาวจีนอพยพอย่างมีคุณภาพต่อไป

ข. ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ เอกสารจากหน่วยงานราชการ ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งวิธีการวิจัยลักษณะการสัมภาษณ์ และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้บุคคล 3 ฝ่าย คือ นักวิจัย ชาวบ้าน และเจ้าหน้าที่ทั้งภาคราชการและเอกชนที่เกี่ยวข้อง ได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นภายใต้กระบวนการวิจัยในลักษณะการสัมภาษณ์ เพื่อตรวจสอบกับข้อมูลในด้านเอกสารที่นักวิจัยมีอยู่ โดยใช้พื้นที่และราษฎรชาวจีนอพยพในพื้นที่หมู่บ้านต่างๆ ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย และแม่ฮ่องสอน ซึ่งกระบวนการวิจัยในลักษณะการวางแผน การตรวจสอบข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นหน้าที่หลักของนักวิจัย

ค. ผลการวิจัย

1. ได้พบพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดขึ้นจากการดำเนินนโยบายของรัฐบาลที่มีต่อราษฎรชาวจีนอพยพในพื้นที่ 3 จังหวัด คือ เชียงใหม่ เชียงราย และแม่ฮ่องสอน
2. ราษฎรชาวจีนอพยพได้เรียนรู้และเข้าใจนโยบายและการดำเนินการปฏิบัติของภาครัฐ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ และสังคม โดยเฉพาะภายใต้ระเบียบกฎหมายที่รัฐเป็นผู้กำหนด
3. ราษฎรชาวจีนอพยพได้ยอมรับในการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาล เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสิทธิในความเป็นพลเมืองไทย
4. ได้พบปัญหาและอุปสรรคในด้านต่างๆ ที่มีต่อพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจ และสังคม ที่มีต่อราษฎรชาวจีนอพยพอันเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาของรัฐบาลต่อไป

1. Country	Thailand
2. Research Report Number	173
3. Name (Thai)	นโยบายของรัฐบาลไทยที่มีผลต่อพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลง
ในด้านเศรษฐกิจและสังคมของราษฎรชาวจีนอพยพ (อดีตทหาร
จีนคณะชาติ) ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย และ แม่ฮ่องสอน
ตั้งแต่ พ.ศ. 2527 – 2542
4. Name (English)	The Policy of Thai Government Affecting the Development
and Change in the Economy and Society of Chinese
Immigrants (The Ex-Nationalist Chinese Troops) in
Chiang Mai, Chiang Rai and Mae Hong Son Provinces
Since 1984-1999
5. Author	Mrs. Krisana Charoenwong
6. Organization	Department of History, Faculty of Humanities, Payap
University
7. Document Type	Research Report
8. Pages	110
9. Date Printed	October, 2002
10. Language of Document	Thai
11. Funding Organization	Payap University, Academic Year
12. Key Words	Nationalist Chinese, KMT troops

ABSTRACT

A. Scope of the Study

The purpose of this research was to find out the socio-economic impact of government policy on the Chinese immigrants. It also attempted to look at the problems and obstacles which arose in order to identify information which may be useful to the government at it sets future policy regarding the development of the Chinese immigrant community.

B. Research Methodology

Data were collected from different sources. These include documents of government sectors which took part in the implementation of the policy, interviews of different groups of people who have interacted with this policy such as researchers, villagers, government officers and various members of the private sector who have roles in this policy. The interviews were useful for checking whether the information given was compatible with the information and the data obtained from the written documents. The interviews were conducted in villages in the northern provinces Thailand namely Chiang Mai, Chiang Rai and Mai Hong Son.

C. Results

1. There are socio-economic changes among the Chinese immigrants after the implementation of the government policy.
2. The Chinese immigrants have understood the government policy towards them.
3. The Chinese immigrants have accepted the government policy and agreed to act on it so that they can live in harmony with the Thais and become familiar with the rights and responsibilities of Thai citizens.
4. There are still some areas which are problematic and should be addressed to prevent future occurrences of the problems that have arose.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
สารบัญเรื่อง	ฉ
สารบัญภาพ	ณ
สารบัญตาราง	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญและที่มาในการทำวิจัย	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	1
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	2
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	2
ระเบียบวิธีวิจัย	4
การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น	5
การเสนอผลงานวิจัย	5
ขอบเขตการวิจัย	5
ข้อตกลงเบื้องต้น	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
บทที่ 2 ประวัติความเป็นมาของราษฎรชาวจีนอพยพ	7
(อดีตทหารจีนคณะชาติ) ในเขตภาคเหนือของประเทศไทย	
ประวัติความเป็นมา	7
นโยบายรัฐบาลไทยกับการตั้งถิ่นฐานของอดีตทหารจีนคณะชาติ	10
ในบริเวณชายแดนภาคเหนือของประเทศไทย	
ความสัมพันธ์ระหว่างอดีตทหารจีนคณะชาติกับชาวจีน	15
ภายในประเทศและนอกประเทศ	
นโยบายของรัฐบาลกับการให้สถานภาพทางสังคมแก่ชาวจีนอพยพ	18
ในประเทศไทย	

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 นโยบายของรัฐบาลที่มีต่อชาวจีนอพยพ (อดีตทหารจีนคณะชาติ)	24
นโยบายของรัฐบาลในช่วงแรก ระหว่าง พ.ศ. 2504 – 2527	24
นโยบายของรัฐบาลในช่วงที่สอง ระหว่าง พ.ศ. 2527 – 2542	27
แนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการอนุญาตออกนอกเขตที่พักอาศัย หรือเขตพื้นที่ออกบัตรเป็นการชั่วคราวของบุคคลบนพื้นที่สูง	35
การพิจารณาปัญหาความเป็นไทยของบุคคลบนพื้นที่สูง โดยคำสั่งของฝ่ายบริหารของรัฐโดยสรุป	39
บทที่ 4 ผลจากการดำเนินนโยบายของรัฐบาลที่มีต่อชาวจีนอพยพ (อดีตทหารจีนคณะชาติ)	41
ผลที่มีต่อพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจ	45
ผลที่มีต่อพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงในด้านสังคม	52
บทที่ 5 ปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินนโยบายของรัฐบาลที่มีต่อ ชาวจีนอพยพ (อดีตทหารจีนคณะชาติ)	59
ปัญหาและอุปสรรคจากนโยบายและการดำเนินนโยบายของรัฐบาล	59
ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากปัจจัยทางด้านชาวจีนอพยพ	63
ปัญหาทางด้านสังคมของชาวจีนอพยพ	67
บทที่ 6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	72
ผลการวิจัย	73
ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย	82
ข้อเสนอแนะในโครงการวิจัย	84
โจทย์วิจัยต่อเนื่อง	85
บรรณานุกรม	87
ภาคผนวก ก	91
การพิจารณาสถานะบุคคลให้แก่บุคคลบนพื้นที่สูง พ.ศ.2543	92

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก ข	100
รายละเอียดข้อมูลที่กองบัญชาการทหารสูงสุด ขอให้ประโยชน์ จากกรมป่าไม้จัดสรรหมู่บ้านอดีตทหารจีนคณะชาติ	101
ภาคผนวก ค	103
รายละเอียดข้อมูลพื้นที่กองบัญชาการทหารสูงสุด ขอให้ประโยชน์ จากกรมป่าไม้ เพื่อจัดสรรให้หมู่บ้านอดีตทหารจีนคณะชาติ	104
ภาคผนวก ง	107
ข้อมูลประชากรบนที่สูงภาคเหนือตอนบนจำแนกตามกลุ่มชาติพันธุ์ ปี 2540	108
ภาคผนวก จ	109
การประมาณการจำนวนคนต่างชาติในจังหวัดภาคเหนือตอนบน	110

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 อดีตทหารจีนคณะชาติก่อนการปลดอาวุธโดยรัฐบาลไทย	9
แผนที่ 2 แสดงการอพยพเข้ามาของอดีตทหารจีนคณะชาติในประเทศไทย	10
ภาพที่ 3 ลักษณะบ้านเรือนของอดีตทหารจีนคณะชาติ ในอดีตกับปัจจุบัน	17
ภาพที่ 4 แสดงที่ตั้งหมู่บ้านอดีตทหารจีนคณะชาติ จ.เชียงใหม่ เชียงราย และม่อฮ่องสอน	19
แผนที่ 5 แสดงบริเวณแหล่งยาเสพติดและการค้าเถียงในเขตรัฐฉาน	25
ภาพที่ 6 สถานที่เลี้ยงเด็กกำพร้าและที่อยู่อาศัยคนพิการ อ.ไชยปราการ จ.เชียงใหม่	48
ภาพที่ 7 การดำเนินการจัดอบรมอดีตทหารจีนคณะชาติ เพื่อพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ	54
ภาพที่ 8 พื้นที่ตั้งหมู่บ้านอดีตทหารจีนคณะชาติ และอ่างเก็บน้ำ	55
ภาพที่ 9 บริเวณพื้นที่อยู่อาศัยของอดีตทหารจีนคณะชาติในปัจจุบัน	60

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงรายได้ต่อประชากรในชนบทภูมิภาคต่างๆ (2518/2519)	44

PAYAP UNIVERSITY

แผ่นแทรกสารบัญญภาพ

1. แผนที่ 2 หน้า 10

ที่มา : หน่วยเฉพาะกิจ 327 , กองทัพภาคที่ 3. ผู้อพยพอดีตทหารจีนคณะชาติ, เชียงใหม่ :
ดารารัตน์การพิมพ์, 2530, หน้าที่ 2

2. แผนที่ 4 หน้า 19

ที่มา : หน่วยเฉพาะกิจ 327 , กองทัพภาคที่ 3. ผู้อพยพอดีตทหารจีนคณะชาติ, เชียงใหม่ :
ดารารัตน์การพิมพ์, 2530

3. แผนที่ 5 หน้า 25

ที่มา : Payap College, Chiang Mai, Seminar on Change in Northern Thailand and the
Shan States 1886 – 1940, June 20 – 25, 1983.

PAYAP UNIVERSITY